

Koncept deklaráce nezávislosti stylizovaný a psaný T. G. Masarykem.

Unikátní **koncept deklaráce nezávislosti Československa** vznikl v noci ze **13. na 14. října 1918**. Tato verze je posledním předstupněm definitivního znění, nese v sobě škrty a opravy psané Masarykovou rukou, které umožňují sledovat způsob jeho myšlení a hledání vhodných formulací. Koncept byl následně přeložen do anglického jazyka, opětovně upravován na základě připomínek spolupracovníků a přátel samotným Masarykem.

Deklarace byla zamýšlena původně jako prvotní ústava nebo preambule ústavy nového československého státu. Po vzniku Československa však její text nebyl do ústavy přejet a deklaráce tak zůstala jen zajímavým historickým a diplomatickým dokumentem sice vysoké morální a symbolické hodnoty, ale nikoli právní závaznosti.

Masaryk hned v říjnu 1918 věnoval rukopis svému osobnímu tajemníkovi Jaroslavu Císařovi, který ho po svém odchodu z Československa v roce 1951 předal Knihovně Kongresu Spojených států. Cenný dokument byl Kongresem USA slavnostně předán prezidentovi Václavu Havlovi při jeho druhé státní návštěvě USA v roce 1991 a poté 3. prosince 1991 uložen v Národním archivu.

Definitivní znění prohlášení nezávislosti československého národa ze dne 18. října 1918

Dne **17. října** bylo Masarykem ve Washingtonu schváleno konečné znění prohlášení nezávislosti, které bylo téhož dne zasláno kabelogramem doktoru Benešovi do Paříže a generálu Štefánikovi do Vladivostoku. Následujícího dne byla Deklarace předána prezidentu Wilsonovi a poté představena zástupcům světového tisku.

S odkazem na formální sídlo prozatímní československé vlády byla pro dataci dokumentu vybrána Paříž.

Definitivní znění prohlášení nezávislosti československého národa ze dne 18. října 1918

1918, říjen 18., Paříž
SOA Třeboň, F 1616

WASHINGTONSKÁ DEKLARACE

PROHLÁŠENÍ NEZÁVISLOSTI ČESKOSLOVENSKÉHO NÁRODA

ZE DNE 18. ŘÍJNA 1918.

těto vážné chvíli, kdy Hohenzollernové nabízejí mír, aby zastavili vítězný postup spojeneckých armád a zabránili rozdělení Rakousko-Uherska a Turecka, a kdy Habsburkové slibují federalisaci říše a autonomii nespokojeným národům, podrobeným jejich vládě, my, Československá Národní Rada, uznaná vládami spojeneckými a vládou americkou za prozatímní vládu Československého státu a národa, v plném souhlasu s prohlášením českých poslanců, učiněným v Praze dne 6. ledna 1918, a vědomi si toho, že federalisace a tím více autonomie neznamenají ničeho pod habsburskou dynastií, činíme toto naše prohlášení nezávislosti.

Činíme tak, poněvadž věříme, že žádný národ nemůže být nucen žít pod svrchovaností, které neuznává, a poněvadž máme vědomí a pevně přesvědčení, že národ náš nemůže se volně vyvíjet v habsburské říši-federaci, která není než novou formou odnárodnujícího útisku, pod nímž jsme trpěli minulá tři století. Máme za to, že svoboda jest prvním požadavkem federalisace a jsme přesvědčeni, že svobodní národové střední a východní Evropy snadno utvoří federaci, jestliže to shledají nutným.

Činíme toto prohlášení na základě našeho historického a přirozeného práva. Byli jsme samostatným státem již od sedmého století a r. 1526 jako samostatný stát, sestávající z Čech, Moravy a Slezska, spojili jsme se s Rakouskem a Uhrami v obrannou jednotu proti tureckému nebezpečí.

Nikdy jsme se v této konfederaci nevdali dobrovolně svých práv jako samostatný stát. Habsburkové porušili svou smlouvu s naším národem, nezákonně přerozdělují naše práva a znišťujíce ústavu našeho státu, kterou sami přisáhali zachovávat, a my proto odíráme zůstati dále v jakékoli formě součástí Rakousko-Uherska.

Požadujeme pro Čechy právo, aby byli spojeni se svými slovenskými bratry ze Slovenska, kdysi součástí našeho národního státu, odtržené později od našeho národního těla a před 50 lety vřeleně v uherský stát Maďarů, kteří nevládnoucí násilím a krutým útlakem podrobených plemen pozbyli veškerého mravního a lidského práva vládnouti komukoliv, kromě sobě samým.

Svět zná dějiny našeho zápasu proti habsburskému útlaku, zesílenému a v systém uvedenému dualistickým vyrovnáním rakousko-uherským z roku 1867. Tento dualismus jest toliko nestoudnou organizací hrubě síly a vykořisťování většiny menšinou; je to politický úklad Němců a Maďarů proti našemu vlastnímu národu stejně jako proti jiným slovanským a latinským národům monarchie. Svět zná historii našich práv, kterých Habsburkové sami neodvážili se popíratí. František Josef uznal opětovně nejlavostnějším způsobem svrchovaná práva našeho národa. Němci a Maďari postavili se na odpor tomuto uznání a Rakousko-Uhersko, skládající se před Pangermánem, stalo se kolonií Německa a jako jeho předvoj na východě vyvolalo poslední balkánský konflikt stejně jako nyní světovou válku, kterou Habsburkové počali sami bez souhlasu zástupců lidu.

Nemůžeme a nechceme nadále žít pod primou nebo nepřímou vládou těch, kdo zničili Belgii, Francii a Srbsko, chtěli být vrahy Ruska a Rumunska, jsou vrahy desítek tisíc občanů a vojínů naší krve a spoluvinníky bezpečných nevládných zločinů, spáchaných v této válce proti lidskosti

těmito dvěma degenerovanými neodpovědnými dynastiemi. Nechceme zůstati součástíou státu, který nemá existenciho oprávnění a který odíráje přijmouti základní zásady moderní světové organizace, zůstává toliko umělým, nemorálním, politickým útvarem, který překáží každému hnutí, směřujícímu k demokratickému a sociálnímu pokroku. Habsburská dynastie, zatížená nesmírným dědictvím chyb a zločinů, jest stálou hrozbou světovému míru a my považujeme za svoji povinnost k lidstvu a civilizaci přispět k jejímu pádu a zničení.

Odmítáme svatokrátěčné tvrzení, že moc dynastie habsburské a hohenzollernské je původu božského. Odíráme uznání božské právo králů. Náš národ povolal Habsburky na český trůn ze své svobodné vůle a tímž právem je sesazuje. Prohlášíme tímto habsburskou dynastií za nehodnou, aby vedla náš národ, a upíráme jí veškerá práva vládnouti Československé zemi, která — to zde nyní prohlašujeme — bude od nynějška svobodným a nezávislým lidem a národem.

Přijímáme ideály moderní demokracie a budeme k nim lnouti, poněvadž to byly ideály našeho národa po staletí. Přijímáme americké zásady, jak byly stanoveny prezidentem Wilsonem: zásady o osvobozeném lidstvu, skutečné rovnosti národů u vládních, odvozcujících všecku svou spravedlivou moc ze souhlasu ovládaných. My, národ Komenského, nemůžeme než přijmouti tyto zásady, vyjádřené v americké deklaraci nezávislosti, v zásadách Lincolnových a v prohlášení lidských a občanských práv. Za tyto zásady proléval národ náš krev před 5 stoletími v památných válkách husitských, za tyto zásady proléval náš národ krev dnes po boku svých spojenců v Rusku, Itálii a Francii.

Načrtneme jen hlavní zásady ústavy československého národa. Konečné rozhodnutí o ústavě samé náleží zákonitě zvoleným zástupcům osvobozeného a sjednoceného národa.

1. Československý stát bude republikou.
2. Ve stálé snaze o pokrok zaručí úplnou svobodu svědomí, náboženství a vědy, literatury a umění, slova, tisku a práva shromažďovacího a petičního.
3. Církev bude oddělena od státu.
4. Náleží demokracie bude spočívat na všeobecném právu hlasovací.
5. Ženy budou postaveny politicky, sociálně a kulturně na rovnou mužům.
6. Práva menšiny budou chráněna potměným zastoupením; národní menšiny budou požívati rovných práv.
7. Vláda bude mít formu parlamentární a bude uznávati zásady iniciativy a referenda.
8. Stálé vojsko nahrazeno bude milicí.
9. Československý národ provede další sociální a hospodářské reformy; velkostatků budou vyvlastněny pro domácké kolonizaci; výsady šlechticů budou zrušeny.
10. Národ náš převezme svou část předválečného státního dluhu rakousko-uherského; válečné dluhy ponecháme těm, kdo do nich zabířeli.
11. Ve své zahraniční politice přijme československý národ plnou část odpovědnosti za reorganizaci východní Evropy. Přijímá cíle demokratické a sociální principu národnosti a souhlasí s naukou, že veškeré úmluvy a smlouvy mají být uzavírány otevřeně a upřímně, bez tajné diplomacie.
12. Náleží ústava postará se o sčinnou, rozumnou a spravedlivou vládu, která vyvolá jakkoliv vlivní výsady a cenzurní řízení zákonodárství.

Demokracie porazila theokratickou autokracii. Militarism je zničen. Demokracie je vítěznou; na základech demokracie lidstvo bude reorganizováno. Mocnosti temnoty sloužily vítězství světa — vytroužený věk lidstva vzhází. Věříme v demokracii, věříme ve svobodu — a ve svobodu vždy větší a větší.

Dáno v Paříži dne 18. října 1918.

Profesor T. G. MASARYK,
předseda ministerské rady a ministr financí.

Generál MILAN ŠTEFÁNIK,
ministr národní obrany.

Dr. EDUARD BENEŠ,
ministr zahraničí a ministr vnitra.